

УДК 811'398.22

СМИСЛОМІСТКИ ТА СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТУ МІФУ

Л.І. Тараненко, канд. філол. наук (Київ)

У статті шляхом аналізу типових смисломістких і структурних характеристик міфу сформульовано його дефініцію як мовленнєвого феномену, а також обґрунтовано інваріантну модель структурно-фабульної побудови текстів міфів. На основі використання отриманої моделі сформовано типові варіантні схеми їхньої структурної алгоритмічно-фабульної побудови.

Ключові слова: дефініція, тексти міфів, типові ознаки, інваріантна структурно-фабульна модель, варіанти алгоритмічних схем.

Тараненко Л.И. Смыслосодержательные и структурные особенности текста мифа. В статье путем анализа типичных смылосодержательных и структурных характеристик мифа сформулирована его дефиниция как речевого феномена, а также обоснована инвариантная модель структурно-фабульного построения текстов мифов. На основе использования полученной модели сформированы типичные варианты схем их структурного алгоритмично-фабульного построения.

Ключевые слова: дефиниция, тексты мифов, типичные признаки, инвариантная структурно-фабульная модель, варианты алгоритмических схем.

Taranenko L.I. Content-bearing and structural features of the myth. In the paper by means of analyzing typical content and structural characteristics of the myth the author formulates its definition as of a speech phenomenon and substantiates the invariant structural model of the myths' story plot. On the basis of the obtained model the author forms typical variant schemes of the myths algorithmic plot structure.

Keywords: definition, myths, typical features, invariant structural model of the story plot, variants of the algorithmic schemes.

Існування у багатьох суспільно-гуманітарних науках дивовижно плідного розмаїття уявлень про характерні ознаки та особливості міфів до останнього часу не призвело, на жаль, до зведення отриманих знань у чітку концептуально-наукову парадигму. Недивно, мабуть, і те, що навіть в академічних словниках відсутнє вичерпне визначення міфу, здатне висвітлити його походження, сутність, функціональне призначення та найхарактерніші ознаки.

Цілком зрозуміло, що відсутність зазначених результатів ускладнює вирішення принаймні таких нагальних питань, як систематизація типових смисломістких і структурних ознак міфів, без яких спроби їхнього подальшого дослідження убачаються малопродуктивними.

Тому метою цієї праці є системне обґрунтування типових смисломістких і структурних характеристик тексту міфу шляхом аналізу існуючих у науковій літературі уявлень.

Для полегшення сприйняття системних кроків започаткованого нами обґрунтування упередимо його загальною логіко-методологічною сукупністю аналітичних процедур, покладених в основу виконання завдань теоретичного дослідження. Під час їхньої реалізації відносно міфу як інтелегібельного об'єкта вирішувалися такі питання: його визначення як мовленнєвого феномена, функціональне призначення, типові ознаки та особливості структурної побудови.

Перш, ніж розпочати аналіз, зауважимо, що міф є однією з надзвичайно складних реальностей куль-

тури. Тому його можна вивчати й інтерпретувати в найчисленніших і взаємодоповнюючих аспектах [41, с. 15]. Термін «міф» у цілому ряді галузей гуманітарного пізнання, що вивчають історію, культуру, мову, мистецтво, релігію, філософію, мораль та інші компоненти духовної культури, належить до числа широкоживаних понять [29, с. 11]. Хоча він міцно увійшов у політичну й повсякденну лексику, у науково-популярну й художню літературу, але різноманітність підходів до тлумачення поняття «міф» викликала таку розмитість його значення, унаслідок якої воно стало застосовуватися для опису різних за своєю природою явищ.

Навіть побіжний огляд численних робіт вітчизняних і зарубіжних дослідників, присвячених різним аспектам функціонування міфу, виконаних у межах філософії (К. Хюбнер, Ф. Ніцше, В. Соловйов, А.Ф. Лосєв, О.М. Пятигорський), філології (М.І. Стеблін-Каменський, Ж. Дюмезиль, О.С. Колесник), фольклористики (Е.М. Мелетинський, О.М. Фрейденберг, В.Н. Топоров, В.В. Иванов, М.М. Маковський, М. Еліаде), етнології (Дж. Фрезер, Л. Леві-Брюль, Е. Кассирер, К. Леві-Строс), літературознавства (М. Бодкін, Н. Фрай), психології (З. Фрейд, К.Г. Юнг), антропології (Ф. Вовк, Б. Малиновський), культурології (М. Еліаде, А.Ф. Лосєв, Ю.М. Лотман) тощо, переконує в правомірності формулювання їхніми авторами кількох десятків різних визначень міфу [15, с. 559–561], у яких він трактується як жанр словесності, система первісної культури або навіть науки, ідеології, початкової філософії і т. ін.

Певна парадоксальність неначебто закладена ще в етимології поняття міф, яке, за свідченням праці [29, с. 12], у різні часи означало думку, наказ, пораду, призначення, намір, мету, повідомлення, обіцянку, прохання, погрозу, докір, хвальбу і навіть правдиву оповідь, що протиставлялась вигадці. Проте з плином часу в давньогрецькій культурі термін «міф» почав застосовуватися для позначення: мовлення, думки, напівлегендарного переказу про життя предків, богонатхненної істини, помсти вбитого убивці, вигадки, уяви, розповідної манери взагалі, чогось розумного, але в той же час незро-

зумілого, химерного, неправдивого, обману, чуток і т. ін. [29, с. 13].

Подібна багатогранність знайшла своє відображення в формулюваннях поняття міфу сучасними фольклористами та літературознавцями. Так, згідно з відомою енциклопедією [11, с. 52–53], міф розглядається як перша форма раціонального осягнення світу, його образно-символічного відтворення і пояснення як розпорядження до дій. Міф перетворює хаос у космос, створює можливість розуміння світу як певне організоване ціле, виражає його в простій і доступній схемі, яка могла втілюватися в магічну дію як підкорення незбагненого. Інтерпретація універсуму міфу антропоморфна: він наділяється тими якостями, які забарвлюють буття індивіда в його взаємозв'язку з іншими людьми.

Літературознавчий словник-довідник трактує міф як розповідь про богів, духів, героїв, надприродні сили та ін., які брали участь у створенні світу. Міф – витвір наївної віри, який складає філософсько-естетичний комплекс давньої епохи, що ґрунтується на заміні об'єктивності сприймання суб'єктивним апіорним переконанням. При цьому наголошується, що міф зумовлював створення національного фольклору і літератури. Підкреслюється також, що міф як узагальнено-цілісне сприймання дійсності характеризується нерозчленованістю реального й ідеального та виявляється на рівні підсвідомості. Йому як способу мислення притаманна апіорність, існуюча у формі і індивідуального, і колективного підсвідомого [16, с. 451–452].

Специфіку функціональних властивостей міфів об'єктивно окреслено в довіднику [1, с. 876–881]. У ньому міфи трактують як створення колективної загальнонародної фантазії, що узагальнено відображає дійсність у вигляді чуттєво-конкретних персоніфікацій істот, які мисляться первісною свідомістю цілком реальними. Більше того, показано, що в первісній культурі міфи являють собою еквівалент науки, цільну систему, в термінах якої сприймається й описується весь світ. Акцентується увага і на високому потенціалі міфу щодо його трансформації в сучасній літературній творчості.

Космогонічні та інші мотиви міфів розглядаються в загальних рисах у праці [41, с. 15–16], яка визначає міф як сакральну історію, що оповідає про події, які сталися в достопамятні часи «початку всіх початків».

Не вдаючись у деталі, зазначимо, що певний інтерес становить також розуміння міфу як енергійного самоствердження особистості [17, с. 94] або як вираження найважливішої психологічної ситуації і реалізації парадоксальних сексуальних потягів [11, с. 58] чи як мову, що працює на найвищому рівні, на якому смислу вдається відокремитися від мовної основи, на якій вони склалися [12, с. 187]. Так чи інакше, зазначені властивості міфів сягають кола когнітивно-психологічних проблем сприйняття людиною ідей та смисломісткого насичення текстів самих міфів.

Мабуть, авторам словникової статті [27] належить найбільш лапідарне узагальнене визначення літературної сутності міфу як оповіді, що передає уявлення людей про світ, місце людини в ньому, про походження всього суцього, про богів і героїв. Зважаючи на це, низку розглядуваних нами праць [22, с. 296; 15, с. 559–561; 29, с. 11–14, 64; 32, с. 452–459; 44, с. 4–16; 43, с. 104; 47 та ін.] можна кваліфікувати як науковий матеріал, що декодує на основі історичних, культурно-етнографічних, духовно-релігійних, філософських, психологічних та інших міркувань і фактів зміст наведеного визначення.

На жаль, вікіпедійний варіант визначення міфу ми не можемо вважати академічною дефініцією, оскільки в ньому відсутня загальна інформація щодо функціональних особливостей міфу, його типових ознак, природи виникнення та специфіки розвитку як вихідної форми багатьох літературних жанрів і творів.

Це дає нам підстави вважати повнішою таку дефініцію міфу, згідно з якою *міф* – це надзвичайно стійкий первородний жанр усної народної творчості, у якому віддзеркалюється емоційно-афективний бік мислення представників певної спільноти, та який з часів зародження людської культури виконує пізнавально-світоглядну та духовно-ідеологічну функції через

вигадані оповіді, що містять абстрактно-метафоричні уявлення про богів, явища природи та події.

Виконаний нами подальший аналіз дозволяє говорити про поліфункціональну роль міфів у загальнолюдській культурі. Переважна більшість дослідників вважають, що міф по відношенню до людини є, насамперед, прикладом або моделлю для наслідування [28, с. 635; 41, с. 12, 16] у суспільній і особистісній поведінці [25, с. 34; 11, с. 57; 3, с. 12; 30] як засіб зняття соціокультурних протиріч [13, с. 186, 368; 11, с. 53, 58–59].

Не менш часто зустрічається розуміння міфу як соціокультурного засобу, здатного надавати ясний образ і чітку форму тій реальності, яку людина відчувала інтуїтивно [3, с. 13–14], надавати смисл світу та людському екзистенціальному існуванню [41, с. 22], впливати на свідомість індивіда [14, с. 20–21; 3, с. 19; 40, с. 7], підтримувати традиції забезпечення соціального порядку й наступності щодо моральних цінностей [22, с. 330–331; 30, с. 30]. Окрема роль відводиться міфу у пізнанні оточуючої дійсності як певним чином організованого цілого [11, с. 52; 38, с. 34], формуванні картини світу у свідомості індивіда [21, с. 208; 11, с. 57], кодифікації його віри [22, с. 290–291] та його правовому [22, с. 329] й естетичному вихованні [30].

Отже, цілком очевидно, що найважливішими ознаками міфу є його духовно-ідеологічна спрямованість та пізнавально-світоглядна функція [34, с. 139], що реалізується через систему відповідних підфункцій: пізнавальна, світоглядна, навчально-сугестивна, ідеологічна, правова, етична, естетична, духовна тощо.

З двох причин у ході аналізу ми були змушені приділити особливу увагу смисломісткому насиченню міфів. По-перше, зрозуміло, що поліфункціональність міфу як наслідок його генезису без цього з'ясувати неможливо. По-друге, без аналізу смисломісткого насичення текстів міфів не може бути й мови про опис особливостей їхньої структурної побудови.

З огляду на це, розглянемо думки дослідників щодо змісту, мотивів та тематики текстів міфів.

Зазначимо тут, що, як правило, міфи на ранніх стадіях розвитку архаїчної культури були примітивними і простими за змістом. Проте з розвитком суспільних відносин поступово створювалися складніші й більш розгорнуті міфи, у яких узагальнюються накопичений людиною досвід пізнання природи і самої себе [40, с. 9]. При цьому найбільш значущі міфи розповідали про граничні стани, які потребують виходу за межі буденного досвіду. Вони проголошували існування іншого світу – світу богів як могутню реальність, взаємодіючу з нашим світом [3, с. 12–13]. Найбільш архаїчні тотемні міфи розповідали, переважно, про перетворення звірів-тотемів у людей, створення людей, породження богів і першопредків людства, подвиги культурних і епічних героїв [28, с. 637].

Тексти всіх міфів ґрунтуються на архетипах, що свідчить про спільність міфічних історій і подій, які природно відбувалися в різних культурах й історичних періодах [46, с. 574–580]. Згідно з К.Г. Юнгом [42, с. 104–105, 128, 164–165, 333–335], найважливішими архетипами міфів є такі: «*матері*» (виражає вічну й безсмертну позасвідому стихію), «*дитяти*» (символізує початок пробудження індивідуальної свідомості зі стихії колективного позасвідомого), «*тіні*» (позасвідома частина особистості або її демонічний двійник), «*анімуса*» (*анімі*) (втілюють позасвідоме начало особистості, виражене в образі протилежної статі), «*мудрого старого/старої*» (найвищий духовний синтез, який гармонізує в старості свідому і позасвідому сфери душі). Найчастіше первинна цілісність позасвідомого символізується у міфах колом, яйцем, океаном, небесним змієм, першоістотою [23, с. 7].

Важливо також, що сфера міфологічної розповіді в архаїчному світі суворо обмежена в просторі і часі, створюючи ритуалізовану структуру, занурену в практику повсякденного існування колективу [18, с. 39; 20, с. 224, 228].

При аналізі смисломісткого насичення текстів міфів прийнято [30; 31, с. 595–596; 3, с. 41; 41, с. 62] чітко вирізняти три їхні групи, у яких ідеться про минуле (етіологічні, космогонічні міфи),

теперішнє (календарні міфи) та майбутнє (есхатологічні міфи).

Крім того, всю багатоманітність міфів різних народів світу було класифіковано [28, с. 635–638] на етіологічні («причинні», тобто пояснювальні), космогонічні (антропогенні, астральні, солярні і лунарні, які, як правило, менш сакралізовані, ніж етіологічні), близнючні (про чудодійних істот як засновників племені або культурних героїв), тотемічні (як елементи вірувань і обрядів), календарні (пов'язані зі зміною пір року), героїчні (побудовані навколо біографії героя), есхатологічні (які розповідають про кінець світу).

Невипадково, мабуть, і те, що в усіх культурах мають місце міфи про польоти і сходження на небеса, які виражають універсальне прагнення людини до трансценденції і звільнення від обмежень [3, с. 33]. Не менш показовим убачається й те, що найбільш загальною універсальністю характеризуються міфи про створення [49, с. 160]. До універсальних зображуваних у них тем відносять [там само, с. 162–164] також потоп (розглядуваний, здебільшого, як покарання), убивство монстрів, інцест, суперництво між дітьми, символічну кастрацію, андрогенні божества. Очевидним фактом є й те, що при національно неспецифічних сюжетах міфів, специфічними для кожної національної традиції є персонажі міфу та зовнішні ознаки самого міфологічного всесвіту [30, с. 17].

Не вдаючись до подальшого аналізу змісту, мотивів і тематики міфів, зупинимось окремо на причинах, що призводили до неосяжного різноманіття смисломісткого насичення, функціонуючих в їхніх текстах конкретних структурно-фабульних елементів. До таких причин слід, на нашу думку, віднести досить широку можливість оперування в сюжетах двійковими опозиціями чуттєвих якостей людини [25, с. 168–169], наслідком якого стає стрімке розширення альтернативного поля придатних для застосування у текстах міфу таких його важливих структурно-фабульних елементів, як причини виникнення проблеми, дії щодо її вирішення та наслідки.

До найбільш частотно застосовуваних поруч із чуттєвими опозиціями належать також проти-

ставлення у текстах міфів чоловічого й жіночого, дня і ночі, добра і зла, правого й лівого, верху і низу, космічних та земних або земних і людських стихій, соціальних та індивідуальних потреб, природних і теологічних уявлень, достеменного та метафоричного у сприйнятті подій і явищ тощо.

Таке розуміння і покладено нами в основу методології здійснення рефлексивно-реверсивного переходу до вирішення питання встановлення типових моделей розгортання сюжету тексту міфу за його фабульними елементами, саме які, за нашим баченням [33, с. 37–42], і покликані віддзеркалювати композиційну структуру тексту міфу. Суть цього мисленнєвого переходу проста: оскільки автори міфів здатні на основі незначної цілком конкретної уніфікованої кількості ідей розгортати безмежний простір смисломісткого насичення так само уніфікованих фабул, то їхній відповідний аналіз має призвести до конкретних, менших за чисельністю від вихідних ідей, структурних схем побудови текстів міфу. Орієнтуючись на висунуте припущення, ми і розглянемо погляди дослідників щодо структурних особливостей тексту міфу.

Існують вельми радикальні думки про те, що живучість таких мовленнєвих жанрів, як міф і казка пояснюється їхньою особливою структурою, а не змістом, який з плином часу стає малозрозумілим (див., напр., [40, с. 6]). Не повинне викликати, мабуть, сумнів і те, що виклад тексту міфу, як і будь-якого епічного твору, здійснюється відповідно до певної логічної структури. При цьому динаміка розгортання його сюжету спирається на замкненість, повторюваність, варіативність, циклічність [8]. Логіка розвитку діалектичних протиріч опозиційних елементів міфів призводить, зазвичай, до скачкоподібного переходу свідомості реципієнта від сфери його метафорично-сакрального мислення до буденної реальності. Здається, що, усвідомлюючи цей феномен, автори праці [20, с. 58] розглядають текст міфу як мовну структуру, засоби організації якої здатні збуджувати в емоційному мисленні реципієнта виникнення цілісної картини сакрального і буденного світів.

Зі значною вірогідністю, наслідуючи вчення школи Піфагора, автор роботи [37, с. 36] віддзеркалює композиційну структуру моделей архаїчних текстів за принципом зростання числового ряду їхніх окремих фрагментів, апроксимуючи його формулою $(n, n + 1$ і т. ін.). Проте з погляду нашого аналізу така залежність здатна характеризувати лише динаміку розгортання композиційної структури, а не відображати функціональні зв'язки між зазначеними фрагментами.

Цікаве також бачення особливостей міфів наведено в роботі [12, с. 183–207], яка містить думки щодо забезпечення структурою іманентної логіки саморозгортання сюжету міфу [там само, с. 206], здатності за допомогою обмежених мовних засобів виражати будь-які ідеї, спільності властивостей міфу з музичним твором [там само, с. 188–190] та інших широковідомих ознак текстів міфів. Проте, на відміну від шуканих нами абстрагованих від смисломісткого насичення та сюжетів міфу алгоритмічних моделей розгортання його тексту на основі послідовної взаємодії структурно-фабульних елементів, уявлення автора зазначеної праці торкаються психічних сфер породження і сприйняття міфу людиною.

Зважаючи на викладене, неважко переконатися, що в обсязі започаткованого нами розгляду є сенс скористатися запропонованою ще Аристотелем логікою обґрунтування структурної моделі тексту міфу на основі раціонального абстрагування від віддзеркалюваних у ньому подій [29, с. 65]. При цьому, мабуть, не випадково й те, що такі вживані ним наукові терміни, як «фабула», «сюжет», «зав'язка», «розв'язка» знайшли в лінгвістиці нове відповідне трактування, а, отже, не втратили своєї актуальності.

За таких умов у результаті опрацювання існуючої наукової інформації з дослідження тексту міфу нами було сформовано алгоритмічну модель розгортання його сюжету за фабульними елементами, наведену на рис. 1.

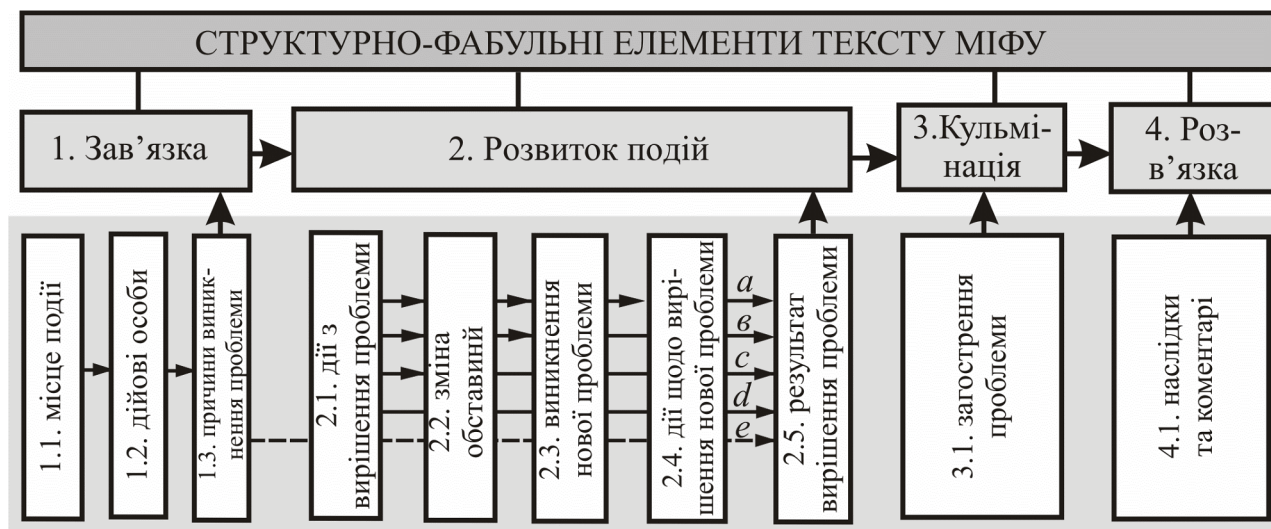

Рис. 1. Алгоритмічна інваріантна структурно-фабульна модель тексту міфу

Суть сформованої таким чином моделі полягає в її здатності репрезентувати структуру сюжету тексту міфу у вигляді певної системи, верхній ієрархічний рівень компонентів якої віддзеркалює алгоритмічну логіку взаємодії таких класичних блоків фабульних елементів: зав'язка, розвиток подій, кульмінація, розв'язка. На другому її ієрархічному рівні нами розташовано безпосередні фабульні елементи кожного із названих блоків: «Зав'язка» (1.1-1.3), «Розвиток подій» (2.1.-2.5), «Кульмінація» (3.1), «Розв'язка» (4.1). Зв'язки між ними відображено відповідними стрілками, якими й позначено чотири варіанти (*b*, *c*, *d*, *e*) реалізації інваріанта (*a*) розгортання структури тексту міфу.

Графічний образ рис. 1 надає нам можливість виокремлення з нього типових варіантних моделей побудови структур текстів міфів, зведених у матрицю таблиці 1.

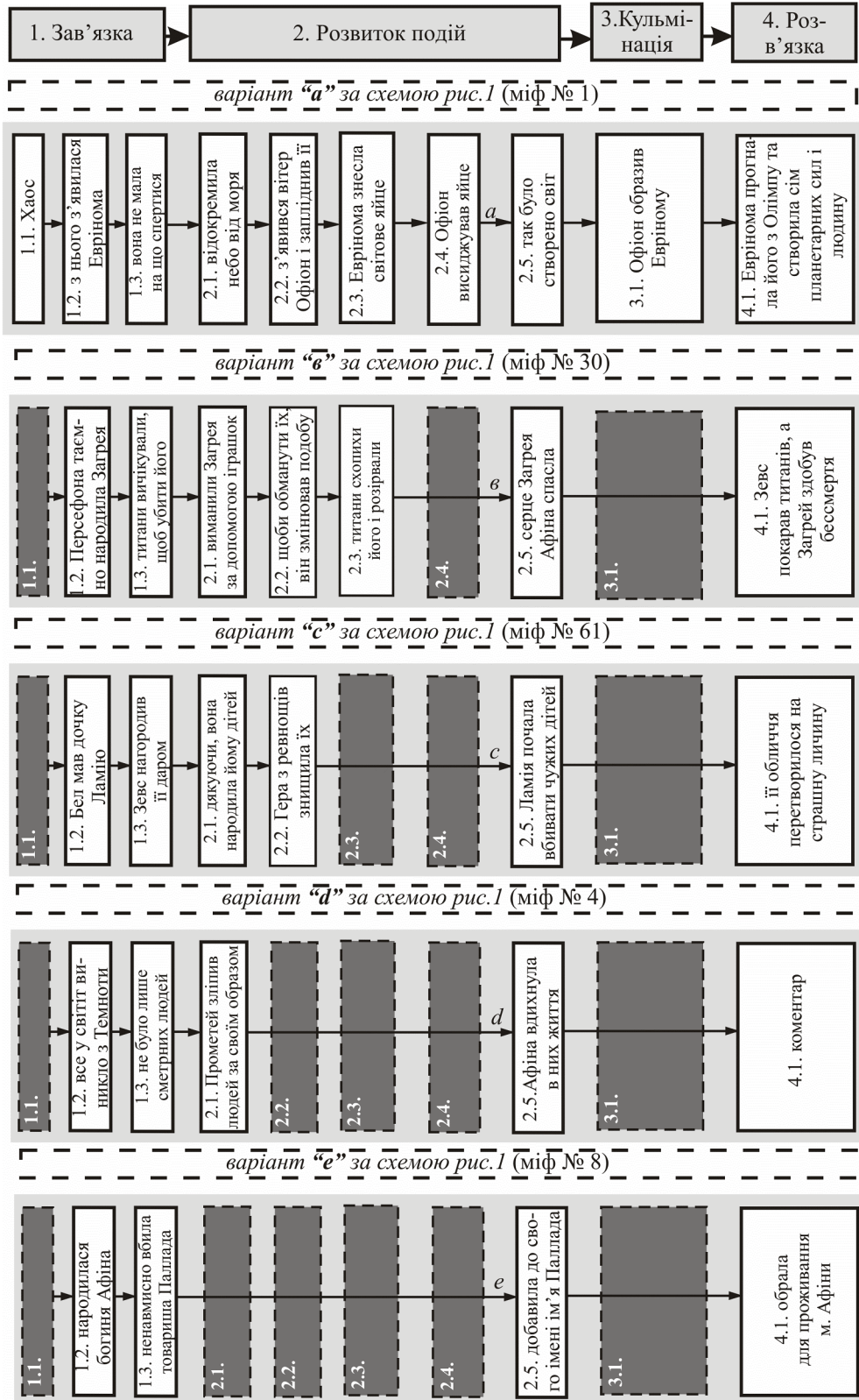
Смисломістке насичення отриманої нами матриці типових варіантних моделей розгортання сюжету тексту міфу за його фабульними елементами здійснено за джерелом [48]. При цьому важливо звернути увагу на те, що характерною ознакою варіанта *b* є відсутність у його структурі фабульного елемента 2.4 («дії щодо вирішення нової проблеми»),

а також наявність у більшості міфів цього варіанта імпліцитної форми вираження елементів 1.1 («Місце події») і 3.1. («Загострення проблеми»). Тому на схемі матриці ці елементи затоновано. Подібно до цього у варіанті *c* має місце відсутність фабульних елементів 2.3 і 2.4 та імпліцитна форма вираження елементів 1.1 і 3.1. У свою чергу, варіанту *d* притаманна структура тексту, у якій опущені фабульні елементи блоку «Розвиток подій» 2.2-2.4 та імпліцитно представлені у більшості міфів елементи 1.1 і 3.1. Найхарактернішим за ознакою мінімізації фабульних елементів виявився варіант *e*. Так, у ньому спостерігається відсутність чотирьох елементів (2.1-2.4) фабульного блоку «Розвиток подій» 2.2-2.4 та переважна імпліцитність змісту елементи 1.1 і 3.1. Лишається зауважити, що навіть у інваріанті *a* можуть мати місце міфи, у структурі яких елементи 1.1 і 3.1 набувають імпліцитної форми вираження.

Розглядувана нами загальна схема матриці 1 переконливо свідчить на користь того, що саме міфи, завдяки широкому альтернативному полю функціонуючих у межах жанрів малої форми структурних елементів побудови сюжету, і доцільно вважати вихідною структурною формою породження інших текстів усної народної творчості.

Таблиця 1

**Матриця типових варіантних моделей розгортання сюжету текстів міфу з прикладами
смісломісткого насичення їхніх фабульних елементів за джерелом [48]**

За цією логікою ми не маємо підстав заперечувати й те, що структурно-алгоритмічна схема викладу тексту міфів здатна слугувати архетиповою першоосновою створення інших фольклорних жанрів малої форми. Саме про це і свідчать результати багатьох історично-порівняльних досліджень (див., напр., [4, с. 19, 26, 38; 5, с. 32–34; 6, с. 40–41, 107, 140–141, 167–168, 230; 42, с. 335, 350–351; 7, с. 244, 251; 15, с. 562, 566; 2, с. 21–23; 45, с. 55; 39, с. 96; 10, с. 8; 23, с. 5–68; 24, с. 54; 26; 19, с. 58; 46, с. 562] та ін.). Щодо сфери суто аналітичних розробок, то вартій уваги майже повний збіг алгоритмічної інваріантної структурно-фабульної моделі тексту міфу (рис. 1) з обґрунтованою нами в роботі [35, с. 166] відповідною моделлю структури казки.

Стратифікацію 171 тексту міфів Древньої Греції за критерієм ускладнення їхньої структури відповідно до матриці таблиці 1 нами було виконано за джерелом [48], яке вважається дослідниками найповнішою їхньою збіркою [36, с. 680, 688]. Проведене при цьому кількісне оцінювання частотності реалізації типових варіантних моделей побудови текстів міфів в обсязі цієї збірки засвідчило, що більшість їхніх структур (66,1%) ідентичні варіантну повної моделі «а». У свою чергу, за варіантом «d» викладено тексти 15,5% міфів, а за моделлю «с» – 12,9%. Низька частотність актуалізації структурних моделей викладу міфів притаманна варіантам «в» і «е», позначеного на рис. 1 штриховою стрілкою (8,8% і 1,7% відповідно).

Крім того, на підставі логіко-структурного аналізу особливостей послідовного розгортання сюжету міфу за його фабульно-змістовими елементами було з'ясовано можливість класифікування їхніх алгоритмічних схем на такі, що мають лінійний та циклічно-повторний характер. У такому разі під лінійним алгоритмом розгортання сюжету слід розуміти суворо послідовну актуалізацію фабульних елементів міфу відповідно до схеми рис. 1. Тоді у випадках виникнення протягом сюжету у того ж самого героя двох та більшої кількості проблем, матиме місце циклічно-повторний алгоритм. При цьому за частотними ознаками 69% від загальної

кількості текстів збірки [48] становлять міфи з циклічно-повторним алгоритмом розгортання сюжету, а 31% – з лінійним. За цією ознакою також очевидно, що циклічно-повторні алгоритмічні схеми викладу міфу подібні до встановлених нами раніше [35, с. 166] схем розгортання сюжету казок.

Дещо інші властивості структури розгортання сюжету міфів дозволяють поділяти їх на прості та комбіновані. На відміну від простих, комбіновані міфи містять у собі не один, а декілька завершених сюжетів. Зазначимо тут, що тексти простих міфів складають 68,4% від загальної кількості текстів джерела [48].

Проведений нами теоретичний пошук засвідчив, що запропонований ще Аристотелем метод абстрагування від смисломісткого насичення міфів є ефективним шляхом для адекватного моделювання специфіки їхньої структурної побудови. У його обсязі доведено, по-перше, первородність природи міфу у царині фольклорних текстів, по-друге, наявність у міфах фрагментів або зачатків світоглядного опису світу та функціональних різновидів, конкретизованих і розгорнутих у наступних творах усної творчості. Наочно показано також, що обґрунтовані нами структурно-кінечні варіанти текстів міфів здатні забезпечити безмежну кількість реалізацій їхнього змістового насичення за конкретно-функціональним призначенням.

Сподіваємося, що графічна інтерпретація та результати проведеного нами суворо наукового розгляду смисломістких і структурних особливостей тексту міфу здатні в перспективі слугувати надійними підвалинами вирішення професійними дослідниками питань пошуку загальних та індивідуальних особливостей генетичної взаємодії функціонуючої в мультикультурному середовищі множини фольклорних творів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аверинцев С.С. Мифы // Краткая литературная энциклопедия: В 9 т. / Гл. ред. А.А. Сурков. – М.: Сов. энцикл., Т. 4: Лакшин-Мураново / Гл. ред. А.А. Сурков. – М.: Сов. энцикл., 1967. – С. 876–881.
2. Агранович С.З. Гармония – цель – гармония: Художественное сознание в зеркале притчи / С.З. Агранович,

- И.В. Саморукова. – М. : Междунар. ин-т семьи и собственности, 1997. – 135 с. 3. Армстронг К. Краткая история мифа / К. Армстронг ; [пер. с англ. А. Блейз]. – М. : Открытый Мир, 2005. – 160 с. 4. Афанасьев А.Н. Славянская мифология / А.Н. Афанасьев. – М. : ЭКСМО; СПб. : Мидгард, 2008. – 1520 с. 5. Буслаев Ф.И. О литературе: Исследования; Статьи / Ф.И. Буслаев ; [сост., вступ. статья, примеч. Э. Афанасьева]. – М. : Худож. лит., 1990 – 512 с. 6. Веселовский А.Н. Историческая поэтика / А.Н. Веселовский ; [сост., автор комментария В.В. Мочалова. – М. : Высш. школа, 1989. – 405 с. 7. Кереньи К. Трикстер и древнегреческая мифология // Р.П. Трикстер. Исследование мифов североамериканских индейцев с комментариями К.Г. Юнга и К.К. Кереньи ; [пер. с англ. Кирющенко В.В. – СПб. Евразия, 1999. – С. 241–264. 8. Киченко О.С. Мифопоетична інтерпретація літературного і фольклорного твору: тенденції в історії російської літератури ХІХ століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора філол. наук : спец. 10.01.02; 10.01.07 / О.С. Киченко. – К. : Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН, 2004. – 36 с. 9. Колесник О.С. Мифологічний простір крізь призму мови та культури : монографія / О.С. Колесник. – Чернігів : РВВ ЧНПУ імені Т.Г.Шевченка, 2011. – 312 с. 10. Костюхин Е.А. Типы и формы животного эпоса / Е.А. Костюхин. – М. : Наука, 1987. – 270 с. 11. Культурология. ХХ век. Энциклопедия: в 2-х т. – СПб. : Университетская книга, 1998. – Т. 2. – 446 с. 12. Леви-Строс К. Структурная антропология / К. Леви-Строс ; [пер с фр. под ред. В.В. Иванова]. – М. : Наука, 1985. – 536 с. 13. Леви-Строс К. Первобытное мышление // К. Леви-Строс ; [пер., вступ. ст. и прим. А.Б. Островского]. – М. : Республика, 1994. – 384 с. 14. Леви-Строс К. Мифологии : в 4-х т. – Т. 1: Сырое и приготовленное / К. Леви-Строс. – М.; СПб. : Университетская книга, 1999. – 406 с. 15. Литературная энциклопедия терминов и понятий / [под ред. А.Н. Николюкина, Институт научн. информации по общественным наукам РАН]. – М. : НПК «Интелвак», 2001. – 1600 стб. 16. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р.Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В.І. Теремка]. – 2-ге вид., випр., доповн. – К. : Видавничий центр «Академія», 2007. – 752 с. 17. Лосев А.Ф. Философия. Мифология. Культура / А.Ф. Лосев. – М. : Политиздат, 1991. – 525 с. 18. Лотман Ю.М. Литература и мифология / Ю.М. Лотман, З.Г. Минц // Семиотика культуры: Труды по знаковым системам. – 1981. – Т. 13. – С. 35–55. 19. Лотман Ю.М. Мифы народов мира / Ю.М. Лотман, З.Г. Минц, Е.М. Мелетинский // Мифологическая энциклопедия в двух томах, под ред. С.А. Токарева. – М. : Сов. энциклопедия, 1982. – Т. II. – С. 58–65. 20. Лотман Ю.М. Избранные статьи: в 3-х т. – Т. 1: Статьи по семиотике и типологии культуры / Ю.М. Лотман. – Таллинн : Александра, 1992. – 480 с. 21. Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров / Ю.М. Лотман. – М. : Языки русской культуры, 1999. – 447 с. 22. Малиновский Б. Избранное: Динамика культуры / Б. Малиновский ; [пер. с англ.]. – М. : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 959 с. 23. Мелетинский Е.М. О литературных архетипах / Е.М. Мелетинский. – М. : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 1994. – 136 с. 24. Мелетинский Е.М. Мифологические теории 20 в. на западе // Культурология. ХХ век : Энциклопедия ; [гл. ред., сост. и авт. проекта С.Я. Левит; отв. ред. Л.Т. Мильская]. – СПб. : Унив. кн., 1998. – Т. 2: М-Я. – С. 54–59. 25. Мелетинский Е.М. Поэтика мифа / Е.М. Мелетинский. – [3-е изд., репринтное]. – М. : Издат. фирма «Восточная литература» РАН, 2000. – 407 с. 26. Мелетинский Е.М. От мифа к литературе / Е.М. Мелетинский. – М. : Рос. гос. гуманитар. ун-т, 2001. – 169 с. 27. Миф [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B8%D1%84>. 28. Мифологический словарь / [гл. ред. Е.М. Мелетинский]. – М. : Сов. энциклопедия, 1990. – 672 с. 29. Найдыш В.М. Мифология: учебное пособие / В.М. Найдыш. – М. : КНОРУС, 2010. – 432 с. 30. Неклюдов С.Ю. Структура и функция мифа / С.Ю. Неклюдов // Мифы и мифология в современной России / [под ред. К. Аймермахера, Ф. Бомсдорфа, Г. Бордюкова]. – М. : АИРО-XX, 2000. – С. 17–38. 31. Савельева И.М. История и время. В поисках утраченного / И.М. Савельева, А.В. Полетаев. – М. : Шк. «Языки русской культуры», 1997. – 800 с. 32. Столяров М. Миф / М. Столяров // Литературная энциклопедия Словарь литературных терминов: в 2-х т. / [под ред. Н. Бродского, А. Лаврецкого, Э. Лунина, В. Львова-Рогачевского, М. Розанова, В. Чехихина-Ветринского]. – М.; Л. : Изд-во Л.Д. Френкель, 1925. Т. 1. А-П. – С. 452–459. 33. Тараненко Л.І. Просодична зв'язність англійської прозової байки : монографія / Л.І. Тараненко. – К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2008. – 204 с. 34. Тараненко Л.І. Структурні особливості та ознаки фольклорних текстів малої форми / Л.І. Тараненко // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство): у 5 ч. – Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка. – Вип. 75 (3). – 2008. – С. 137–143. 35. Тараненко Л.І. Алгоритмічно-фабульна побудова сюжетів

- англійських народних казок / Л.І. Тараненко // Вісник Харків. нац. ун-ту імені В.Н. Каразіна. – № 1052. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов». – Вип. 74. – 2013. – С. 163–171.
36. Тахо-Годи А.А. Греческая культура в мифах, символах и терминах / А.А. Тахо-Годи, А.Ф. Лосев ; [сост. и общ ред. А.А. Тахо-Годи]. – СПб. : Алетей, 1999. – 717 с.
37. Топоров В.Н. О числовых моделях в архаических текстах / В.Н. Топоров // Структура текста ; [отв. ред. Т.В. Цивьян]. – М. : Наука, 1980. – С. 3–58.
38. Фрейденберг О.М. Миф и литература древности / О.М. Фрейденберг / [2-е изд., испр. и доп.]. – М. : Издат. фирма Восточная литература РАН, 1998. – 800 с.
39. Чернец Л.В. Литературные жанры (проблемы типологии и поэтики) / Л.В. Чернец. – М. : Изд-во Моск. ун-та, 1982. – 192 с.
40. Шинкаренко В.Д. Смысловая структура социокультурного пространства: Миф и сказка / В.Д. Шинкаренко. – М. : КомКнига, 2005. – 208 с.
41. Элиаде М. Аспекты мифа / М. Элиаде / пер. с фр. В.П. Большакова; [4-е изд.]. – М. : Академический Проект, 2010. – 251 с.
42. Юнг К.Г. Бог и бессознательное / К.Г. Юнг / [Сост. П.С. Гуревич]. – М. : Олимп, ООО «Издательство АСТ-ЛТД», 1998. – 480 с.
43. A Comprehensive Dictionary of Literature / Chief Editor & Compiler: Julien D. Bonn. – Delhi : Abhishek Publications, 2010. – 192 p.
44. Bascom W. The Forms of Folklore: Prose Narratives / W. Bascom // The Journal of American folklore. – Vol. 78, No. 307. – 1965. – P. 3–20.
45. Dégh L. Folk Narrative / L. Dégh // Folklore and Folklife: An Introduction / Ed. by Richard M. Dorson. – Chicago, L. : The University of Chicago Press, 1982. – P. 53–83.
46. Folklore: An Encyclopedia of Beliefs, Customs, Tales, Music, and Art / Ed. by Thomas A. Green. – Santa Barbara, Denver, Oxford : B, 1997. – 892 p.
47. Fraser J.G. The Golden Bough: The Roots of Religion and Folklore / J.G. Frazer. – N.Y. : Avenel Books, 1981. – 407 p.
48. Graves R. The Greek Myths / R. Graves. – Penguin Books, 1993. – 784 p.
49. Kluckhohn C. Recurrent Themes in Myths and Mythmaking / C. Kluckhohn // The Study of Folklore / [Ed. by A. Dundes]. – Berkeley : Prentice-Hall. – 1965. – P. 158–168.